

ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ У ФРАНЦІЇ

Уже тривалий час європейська вища освіта застосовує правила Болонського процесу. Його мета полягає у створенні спільної зони європейської вищої освіти, а також активізації європейської системи вищої освіти у світовому масштабі. Тому Франція цікавить багатьох дослідників, адже вона є однією з країн-засновниць Болонського процесу [7]. Метою роботи є дослідити, як реалізуються реформи вищої освіти на батьківщині Болонського процесу.

Поштовхом до радикального реформування європейської системи вищої освіти були студентські страйки 1968 року, насамперед Паризького університету – Сорбонни, які призвели до корінних змін у законодавстві європейських країн. Якість навчання у контексті вищої освіти була основною метою європейської громадськості для досягнення конкурентоспроможності випускників вищих навчальних закладів Європи зі своїми північноамериканськими колегами [4].

Своїми нововведеннями та реформами Франція зробила вагомий внесок у розбудову загальноєвропейського освітянського простору.

Аналіз сучасного стану освіти у Франції свідчить про постійну увагу держави до освітніх проблем.

У 1998 році, після Сорбоннської конференції, освітні заходи, які запроваджувались у Франції, були спрямовані передусім на розвиток спільної структури європейського рівня, що в свій час одержала назву «3-5-8» або LMD (licence – master – doctor). Це викликало необхідність уточнення поняття ступеня освіти, яке було визначено як сертифікований рівень освіти незалежно від галузі знань чи спеціальності. У 1999 році існувало три ступеня (бакалавр, ліценціат, доктор наук); у 2002 році був уведений ступінь «магістр», який одержав назву «master» для внесення більшої ясності цього питання в міжнародному контексті [5].

З 1999 року ступінь «master» автоматично прирівнюється до дипломів DEA (Diplôme d'études approfondies — диплом поглибленої освіти) та DESS (Diplôme d'études supérieures spécialisées — диплом спеціалізованої вищої освіти), диплома інженера та з 2002 року - до диплома магістра. За згодою усіх зацікавлених сторін було створено спеціальну комісію з питань якості освіти та дипломування управлінських кадрів, на зразок комісії з інженерних спеціальностей. Ця комісія розпочала свою роботу влітку 2002 року [1].

Болонський процес передбачає шість цілей для досягнення єдиної за змістом і якістю європейської освіти:

1. Введення двоциклового навчання. Вводиться два цикли навчання: 1-й – до одержання першого академічного ступеня і 2-й – після його одержання. При цьому тривалість навчання на 1-му циклі має бути не менше 3-х і не більше 4-х років. Навчання впродовж другого циклу може передбачати отримання ступеня магістра (через 1-2 роки навчання після одержання 1-го ступеня) і/або докторського ступеня (за умови загальної тривалості навчання 7-8 років).

2. Впровадження кредитної системи організації навчального процесу. Запроваджується у всіх національних системах освіти система обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах. За основу прийнято систему

ECTS, вона є нагромаджувальною системою, здатною працювати в рамках концепції «навчання впродовж усього життя».

3. Формування системи контролю якості освіти. Створюється організація акредитаційних агентств, незалежних від національних урядів і міжнародних організацій. Оцінка ґрунтується не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, уміннях і навичках, що отримали випускники. Одночасно встановлюються стандарти транснаціональної освіти.

4. Розширення мобільності студентів і викладачів. На основі виконання попередніх пунктів передбачено істотний розвиток мобільності студентів та викладачів.

5. Забезпечення працевлаштування випускників на європейському ринку праці. Одним із найважливіших положень Болонського процесу є орієнтація вищих навчальних закладів на кінцевий результат: знання і уміння випускників повинні бути застосовані на користь усієї Європи. Усі академічні ступені й інші кваліфікації мають бути у попиті на європейському ринку праці, а професійне визнання кваліфікацій має бути спрощене. Для забезпечення визнання кваліфікацій вводиться Додаток до диплома, який був рекомендований ЮНЕСКО.

6. Привабливість європейської системи освіти. Одним з головних завдань Болонського процесу, є залучення в Європу більшої кількості студентів з інших регіонів світу. Вважається, що запровадження загальноєвропейської системи гарантії якості освіти, кредитної нагромаджувальної системи, легко доступних кваліфікацій тощо, сприятиме підвищенню інтересу європейських та інших громадян до вищої освіти [2].

Таким чином, з метою розбудови до 2010 року Європейського простору вищої освіти у Болоньї у 1988 році, а потім в Сорбонні в 1998 році було ініційовано процес, який набув оформлення у Болонській декларації, підписаної двадцятьма дев'ятьма європейськими країнами 19 червня 1999 року. Кожні два роки відбуваються зустрічі міністрів вищої освіти країн Європи, на яких обговорюються результати впровадження Болонського процесу. Під час останньої конференції міністрів у Бергені 45 європейських країн поставили перед собою мету створити в Європі найбільш конкурентноспроможне та динамічне суспільство знань у світ і [6].

Останні шість років вищі навчальні заклади Франції працювали над пошуком моделі їх функціонування, яка б найкраще інтегрувала головні цілі Болонського процесу. Внаслідок цього була прийнята нова система освітніх рівнів LMD (licence – master- doctor), було впроваджено єдину європейську систему кредитів ECTS, було створено новий диплом — спеціалізований ліценціат, введено стипендії на підтримку мобільності студентів та для сприяння міжнародної ініціативи вищих навчальних закладів. Це все позитивно відобразилося на освіті Франції, адже вище перелічені пункти дозволяють студентам отримати якісне навчання та знайти гідну роботу [5].

Отже, Болонський процес намагається створити зв'язки, що направлені на безперешкодне здобуття вищої освіти студентами однієї країни у вищих навчальних закладах іншої країни. Розвиток всередині Болонського процесу збільшує мобільність студентів і викладачів та підвищує можливість працевлаштування по всій Європі [3].

Україна багато чого перейняла від системи освіти Франції. Це, по-перше, адаптація системи вищої освіти України до норм, стандартів і основних принципів європейського простору вищої освіти та забезпечення соціального контексту вищої освіти, що дасть можливість випускникам вищих навчальних закладів формувати свою професійну кар'єру на принципах соціальної справедливості, відповідальності, загальнолюдських цінностей. По-друге, розроблено і затверджено на рівні уряду перелік програм підготовки бакалаврів, в якому враховано досвід європейських країн. Було розпочато формування національної структури кваліфікацій бакалавра, яка відповідає цьому переліку і зарахована до Групи супроводу Болонського процесу (BFUG) для адаптації в загальноєвропейську систему кваліфікацій. Нині в сучасній українській освітній системі існує ще ряд недопрацювань по освоєнню даної системи, але Україна стоїть на шляху до їх вирішення [8].

Список використаної літератури

1. Арутюнова Ж.М. Современные тенденции развития системы образования во Франции//Иностранные языки в школе. — 2004. — № 3. — С. 17-18.
2. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна — Болонья — Саламанка — Прага — Берлін)/Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Л.Л., Шинкарук В.Д., Грубінко В.Р., Бабин І.І. — Тернопіль:Видавництво: «Економічна думка»,Танг, 2003р. — 60с. — С. 38-40.
3. Вандер Венде М.К. Болонская декларация: расширение доступности и повышение конкурентноспособности высшего образования в Европе//Высшее образование в Европе. — 2000. — №3. — Том XXV. — С. 221-223.
4. Долженко О.В. Сорбонская и Болонская декларации: Информация для размышления.//Вестник высшей школы: Alma mater. — 2000. — № 6. — С. 50-54.
5. Єгоров Г. Система освіти у Франції.// Історія в школі. — 2001. — № 3-4. — С. 28-30.
6. Крючков Г.Г. Болонський процес як гармонізація європейської системи вищої освіти//Іноземні мови в навчальних закладах. — 2004. — № 1. — С. 10-14
7. Мозганова В. Европа уже не идет, а бежит по Болонскому пути// Элитное образование. . — 2004. — № 5. — С. 45-46.
8. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття. — К.: Знання, 2006. — С. 346-348.

Тетяна Петренко

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПЕДАГОГА-НОВАТОРА В.Ф.ШАТАЛОВА

Шкільна освіта не стоїть на місці, вона постійно розвивається, шукає нові методи навчання та виховання учнів. Дане збагачення відбувається за рахунок індивідуальних внесків вчителів, педагогів, викладачів. У застійні часи 70-80-х років минулого століття в шкільній освіті відчувалися суттєві недоліки: одноманітність, академізм в навчально-виховному процесі. На зміну авторитарній педагогіці з'являється нова педагогіка, більш зрозуміла і доступна для розуміння. Яскравим представником нової педагогічної системи став великий педагог-новатор В.Ф. Шаталов.